

OKRUHY SZZ PRO STUDIJNÍ PROGRAM
UČITELSTVÍ PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY
Předškolní pedagogika s didaktikou
KPV/PPED@

Okruh 1: Předškolní pedagogika jako vědní obor

- 1a) Terminologické vymezení oboru pedagogika a předškolní pedagogika. Postavení předškolní pedagogiky ve struktuře pedagogických disciplín a participujících oborů.
- 1b) Faktory ovlivňující rozvoj dítěte, obsah a výchovný proces v předškolním období, sebevýchova.

Okruh 2: Vývoj veřejných předškolních institucí v Evropě

- 2a) Významní představitelé a jejich názory: Anglie (R. Owen); Francie (J. F. Oberlin, J. Cochin, M. P. Carpentierová); Německo (F. Fröbel, J. F. Herbart)
- 2b) Významní představitelé a jejich názory: Rakousko-Uhersko (M. T. Brunswicková-Korompová, P. Detmold, J. V. Svoboda, I. Jarníková, A. Süsová).

Okruh 3: Mateřská škola v současnosti

- 3a) Předškolní vzdělávání v legislativě: zákony 561/2004, 563/2004, 151/2018Sb., 27/2016 ve znění pozdějších předpisů. Předškolní vzdělávání jako součást celoživotního učení a vzdělávání, programy na úrovni ISCED0.
- 3b) Současná mateřská škola z pohledu funkcí a cílů předškolního vzdělávání s akcentem na individualizaci, socializaci a personalizaci. Dvouleté děti v mateřské škole v kontextu RVP PV, podmínky vzdělávání pro dvouleté děti, legislativní ukotvení.

Okruh 4: Výchovné přístupy v předškolním vzdělávání

- 4a) Přístup k dítěti – inspirace v názorech C. R. Rogerse. Poznání jako výsledek zkušenosti dítěte (J. Piaget, L. S. Vygotskij).
- 4b) Podpora žádoucího chování dítěte. Podpora schopnosti decentrace. Konstruktivismus v předškolním vzdělávání. Interakce v předškolním vzdělávání. Reprezentace jako způsob zpracování a uchování prožitků.

Okruh 5: Pojetí dítěte předškolního věku

- 5a) Pojetí dítěte a dětství v historickém kontextu. (období od antiky po současnost).
- 5b) Odkaz díla vybraných osobností pro současné pojetí předškolního vzdělávání: J. A. Komenský (analýza díla Informatorium školy mateřské), J. J. Rousseau, J. Locke, J. H. Pestalozzi, F. Fröbel, E. Keyová.

Okruh 6: Dítě v současné společnosti

- 6a) Lidská práva a Úmluva o právech dítěte. Úmluva o právech dítěte V ČR.
- 6b) Výchova a vzdělávání, rodina, ochrana cti a lidské důstojnosti, sdružování a volný čas dětí, výchova dětí ve volném čase, ochrana práv menšin, nediskriminace a netolerance.

Okruh 7: Zájmy a potřeby dítěte předškolního věku

- 7a) Analýza základních potřeb dítěte a jejich uspokojování v podmínkách mateřské školy v souladu s předškolním kurikulem se zaměřením na podmínky předškolního vzdělávání. (A. Maslow, J. Langmeier, Z. Matějček, J. Dunovský).
- 7b) Charakteristika zájmů dětí předškolního věku. Využití v předškolním vzdělávání. Role učitele/ky v mateřské škole v podpoře zájmů dítěte, práce s talentovaným dítětem.

Okruh 8: Vybraná specifika současného dětství

- 8a) Dětské poznání a jeho interpretace světa.
- 8b) Dětství medializované, konzumní, scholarizované, proplánované oproti zanedbávanému, emocionálně přetížené, agresivní oproti viktimizovanému.

Okruh 9: Dítě a jeho rodina

- 9a) Současná rodina, funkce rodiny, charakteristické znaky funkční rodiny, nesprávné výchovné styly v rodině, pedagogická diagnostika rodiny.
- 9b) Rodina jako partner školy. Spoluúčast rodičů na předškolním vzdělávání v pojetí RVP PV. Formy spolupráce mezi mateřskou školou a rodinou, vytváření plánu spolupráce rodiny a mateřské školy.

Okruh 10: Kurikulum předškolního vzdělávání

- 10a) Počátky a inspirace ve výchovné koncepci J. V. Svobody. Vývoj osnov a programů výchovné práce od počátků 20. století po rok 1989.
- 10b) Významné osobnosti strukturující předškolní kurikulum jako inspirace pro současnost. Vymezení současného pojetí tematiky a jeho analýza.

Okruh 11: Kurikulární reforma v podmínkách českého školství

- 11a) Transformace českého školství po roce 1989. Zelená kniha: České vzdělávání a Evropa, strategie rozvoje lidských zdrojů při vstupu do EU (1999). Bílá kniha: Národní program rozvoje vzdělávání v České republice jako systémový projektový dokument. Strategie vzdělávací politiky ČR do r. 2020.
- 11b) Strategie vzdělávací politiky ČR do r. 2030+ (analýza se zaměřením na předškolní vzdělávání). Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (MŠMT). Systém kurikulárních dokumentů.

Okruh 12: Alternativní a inovativní programy v předškolním vzdělávání

- 12a) Charakteristika, filozofie, východiska a zásady v pojetí jednotlivých vzdělávacích programů: vzdělávací program mateřská škola s waldorfskou pedagogikou, mateřská škola pracující podle systému M. Montessori. Legislativní ukotvení těchto programů.
- 12b) Charakteristika, filozofie, východiska a zásady v pojetí jednotlivých vzdělávacích programů: vzdělávací program Začít spolu, Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole, Lesní mateřská škola, dětské skupiny. Legislativní ukotvení těchto programů.

Okruh 13: Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

- 13a) Aktuální znění dokumentu a jeho analýza.
- 13b) Specifika předškolního vzdělávání, rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání, obsah předškolního vzdělávání, podmínky předškolního vzdělávání, klíčové kompetence dítěte předškolního věku.

Okruh 14: Pregramotnost v předškolním vzdělávání

- 14a) Epistemologická východiska pro rozvoj pregramotností u dětí předškolního věku – matematická, čtenářská, přírodovědní, společenskovední, polytechnická.
- 14b) Pregramotnost v kontextu RVP PV. Didaktické strategie pro rozvoj pregramotností u dětí předškolního věku.

Okruh 15: Hra a její význam v předškolním vzdělávání

15a) Význam hry pro rozvoj kognitivní, psychomotorické a afektivní oblasti. Hra v jednotlivých etapách vývoje dítěte, znaky a vlastnosti hry. Hračka v životě dítěte.

15b) Hra v pojetí současného předškolního vzdělávání, hra jako prostředek individualizace v předškolním vzdělávání. Kooperativní hra a její základní komponenty. Plánování hrových činností. Hra a její význam v pedagogické diagnostice.

Okruh 16: Dramatická výchova v mateřské škole

16a) Východiska dramatické výchovy, cíle, metody a techniky dramatické výchovy v mateřské škole.

16b) Základní dovednosti pro dramatické jednání, dramatický proces a dramatický produkt. Loutka v práci učitele mateřské školy, druhy loutek, využití loutek.

Okruh 17: Zahájení předškolního vzdělávání

17a) Vstup dítěte do mateřské školy, adaptační režim, způsobilost a připravenost dítěte pro vstup do mateřské školy, přechod dítěte z rodiny do mateřské školy, vytváření vztahů v kolektivu předškolních dětí (dítě a skupina dětí, dítě a učitel), změny rolí („dítě v mateřské škole“), reakce dětí při nástupu do mateřské školy, připravenost mateřské školy na příchod nového dítěte.

17b) Poslední povinný rok předškolního vzdělávání, legislativní ukotvení, možnosti plnění povinného předškolního vzdělávání.

Okruh 18: Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřské škole

18a) Péče a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, se zdravotním znevýhodněním, se sociálním znevýhodněním, vzdělávání dětí mimořádně nadaných.

18b) Aktuální legislativní ukotvení inkluzivního přístupu. Podpůrná opatření, plán pedagogické podpory, individuální vzdělávací plán, pedagogická intervence. Školská poradenská zařízení.

Okruh 19: Školní zralost a školní připravenost

19a) Zahájení povinné školní docházky, odklad povinné školní docházky z hlediska platné legislativy.

19b) Pedagogická diagnostika v oblasti posuzování školní připravenosti z pohledu předškolního kurikula (RVP PV) a vývojových škál.

Okruh 20: Učitel v předškolním vzdělávání

20a) Historický exkurz - vzdělávání učitelek mateřské školy v naší zemi od roku 1872 po současnost; současný systém přípravného vzdělávání učitelů mateřské školy.

20b) Učitel jako aktér předškolního vzdělávání – kompetence a role učitele. Povinnosti učitele vyplývající z legislativy. Příprava v práci učitele mateřské školy (reflexe, sebereflexe).

Okruh 21: Tvorba ŠVP a TVP pro předškolní vzdělávání

21a) Vymezení pojmů, analýza vzdělávacích potřeb, algoritmy tvorby školního a třídního vzdělávacího programu.

21b) Cíle vzdělávání a jejich vlastnosti, operacionalizace cílů do konkrétních vědomostí, dovedností a požadavků očekávaného chování, taxonomie cílů vzdělávání, taxonomie učebních úloh podle D. Tollingerové.

Okruh 22: Didaktické kategorie v edukačním procesu v mateřské škole

22a) Organizační formy využívané v předškolním vzdělávání (individuální, individualizované, skupinové, frontální), vyváženost řízených a spontánních činností. Metody vzdělávání (J. Maňák, I. J. Lerner). Metody výchovy: metody rozumové instrukce, citového a názorného působení, rozvoje morálního úsudku, usměrňování činnosti dětí, metody utváření situací pro samostatnou činnost dětí.

22b) Materiální a didaktické prostředky v práci učitele mateřské školy. Pedagogické zásady v práci předškolního pedagoga. Uplatňování prožitkového a kooperativního učení (typy kooperace, znaky kooperativního učení), spontánní sociální učení.

Okruh 23: Pedagogická diagnostika v práci předškolního pedagoga

23a) Vymezení pojmu diagnostika, diagnóza, typy pedagogické diagnostiky, proces pedagogického diagnostikování v podmínkách mateřské školy, metody pedagogické diagnostiky.

23b) Hodnocení a prognóza rozvoje dítěte předškolního věku ve vztahu ke klíčovým kompetencím. Analýza spontánní hry dítěte jako prostředek pedagogické diagnostiky.

Okruh 24: Evaluace a autoevaluace

24a) Zajišťování kvality, monitorování a hodnocení vzdělávání, externí a interní evaluace školy, evaluace výsledků práce školy, autoevaluace – vymezení pojmu, autoevaluační proces ve škole, oblasti, cíle, kritéria a indikátory, metody, nástroje autoevaluace.

24b) Plán autoevaluace mateřské školy, hospitace v podmínkách mateřské školy, evaluační a autoevaluační mechanismy, metody získávání informací o podmínkách, průběhu a výsledcích práce školy.

Okruh 25: Tvorba projektu rozvoje mateřské školy

25a) Škola jako otevřený sociální systém, vnější a vnitřní faktory ovlivňující existenci a rozvoj školy, klienti školy.

25b) Analýza SWOT a možné zapojení pracovníků školy do jejího zpracování, závěry z analýzy SWOT jako východisko tvorby projektu rozvoje školy.

LITERATURA DOPORUČENÁ KE STUDIU

- AMIROVÁ, A., FIEDLEROVÁ, M., REJCHRTOVÁ, A. Metody a aktivity dramatické výchovy v předškolním vzdělávání. Praha: Raabe, 2019. ISBN 978-80-7496-430-5.
- BEČVÁŘOVÁ, Z. Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-221-8.
- BEDNÁŘOVÁ, J., ŠMARDOVÁ, V. Diagnostika dítěte předškolního věku. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1829-0
- BĚLINOVÁ, L. a kol. Ke koncepci předškolní výchovy. Praha: SPN, 1982.
- BĚLINOVÁ, L. a kol. Pokusné osnovy pro mateřské školy. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 1973.
- BĚLINOVÁ, L. a kol. Pokusné osnovy pro mateřské školy. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 1977.
- BĚLINOVÁ, L. a kol. Pokusné osnovy pro mateřské školy. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 1975.
- BELZ, H., SIEGRIST, M. Klíčové kompetence a jejich rozvíjení: východiska, metody, cvičení a hry. Vyd. 3. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0846-4.
- BERČÍKOVÁ, A., ŠMELOVÁ, E., STOLINSKÁ, D. Učitel – aktér edukačního procesu předškolního vzdělávání. Olomouc: UP, 2014. 978-80-244-4033-0.
- BRIERLEY, J. 7 prvních let života rozhoduje. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-484-2.
- BRTNOVÁ ČEPIČKOVÁ, I. Didaktika přírodovědného základu. 1. vyd. V Ústí nad Labem: UJEP, 2013. ISBN 978-80-7414-597-1.
- BRUCEOVÁ, T. Předškolní výchova. Praha: Portál, 1996. ISBN80-7178-068-5.
- BŮŽEK, A., MICHALÍK, J. Informatorium (nejen) o právech dítěte. Olomouc: UP, 2000. ISBN 80-244-0054-5.
- CACH, J. Dítě a dětství v pedagogice. Praha: Ústav školských informací při MŠ ČSR, 1979.
- ČAPKOVÁ, D. Dějiny teorie a praxe výchovy dětí předškolního věku do konce 18. století. Praha: SPN, 1980.
- ČAPKOVÁ, D. Předškolní výchova v díle J. A. Komenského, jeho předchůdců a pokračovatelů. Praha: SPN, 1968.
- ČINČERA, J. Environmentální výchova: od cílů k prostředkům. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-147-8.
- Dětská skupina: informační příručka pro rodiče. Druhé vydání. Praha: MPSV, 2018. ISBN 978-80-7421-141-6.
- DOLEŽALOVÁ, J. Rozvoj grafomotoriky v projektech. Praha: Portál, 2010. ISBN 97880-7367-693-3.
- DOSTAL, J. Základy anthroposofie. Vydání první. Hranice: Fabula, 2016. ISBN 978-80-87635-46-9.
- FABIÁNKOVÁ, B., HAVEL, J. NOVOTNÁ, M. Výuka čtení a psaní na 1. stupni ZŠ. Brno: Paido, 1999.
- FOŘTÍK, V., FOŘTÍKOVÁ, J. Nadané dítě a rozvoj jeho schopností. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-297-3.
- GARDNER, H. Dimenze myšlení: teorie rozmanitých inteligencí. Vydání druhé. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1303-1.
- GARDOŠOVÁ, J. a kol. Vzdělávací program Začít spolu: metodický průvodce pro předškolní vzdělávání. Vyd. 2. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0106-9.
- GRECMANOVÁ, H., URBANOVSKÁ, E. Waldorfská škola. Olomouc: Hanex, 1997. ISBN 80-85753-09-6.
- GRUNELIUS, E. M. Výchova v raném dětském věku. Praha: Baltazar, 1992. ISBN 80-900307-3-4.

- HAVLÍNOVÁ, M. Kurikulum podpory zdraví v MŠ. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-487-8.
- HELUS, Z. Dítě v osobnostním pojetí. Praha: Portál, 2009. ISBN 80-7178-888-0.
- HOMOLOVÁ, K. Čtenářská propedeutika. Ostrava: OU, 2009.
- HORÁKOVÁ, R. et al. Vzdělávání a podpora dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami v inkluzivním prostředí. Brno: MU, 2017. ISBN 978-80-210-8915-0.
- HRUBÁ, J. Jak se mění role učitele? Praha: Portál RVP.cz, 2009.
- CHVÁL, M. Na naší škole nám záleží: jak sledovat a hodnotit kvalitu školy. Vydání první. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1321-5.
- JANČAŘÍKOVÁ, K. Didaktické přístupy k přírodovědnému vzdělávání předškolních dětí a mladších žáků. Druhé, rozšířené vydání. Praha: UK, 2019. ISBN 978-80-7603-051-0.
- JŮVA, V. Stručné dějiny pedagogiky. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-062-X.
- KADEŘÁBKOVÁ, J., KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Z. Region a regionální vědy: (vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty). Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2008. ISBN 978-80-7408-009-8.
- KALHOUS, Z. OBST, O. a kol. Školní didaktika. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.
- KANTOROVÁ, J. a kol. Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I. Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-7409-024-0.
- KANTOROVÁ, J. a kol. Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky II. Olomouc: Hanex, 2010. ISBN 978-80-7409-030-1.
- KAPUCIÁNOVÁ, M. Lesní a venkovní pedagogika: příručka k projektu Alma Mater Studiorum. Praha: UK, 2010. ISBN 978-80-7290-451-8.
- KASPER, T., ed. Reformní a alternativní aspekty vzdělávání - historické kontexty a současné příklady. Vyd. 1. Liberec: TU, 2012. ISBN 978-80-7372-834-2.
- KLENKOVÁ, J., KOLBÁBKOVÁ, H. Diagnostika předškoláka: správný vývoj řeči dítěte. Brno: MC nakladatelství, 2002. ISBN 80-239-0082-X.
- KLUSÁK, M. Morální vývoj školáků a předškoláků: paradigmatické výzvy dle Jeana Piageta. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2325-2.
- KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. Předškolní a primární pedagogika = Předškolná a elementární pedagogika. Vyd. 2. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-828-9.
- KOMANOVÁ, E. Ekologické vzdělávání a výchova pro učitele mateřských škol a prvního stupně základních škol. Ostrava: VŠB, 1997. ISBN 80-7078-510-1.
- KOMENSKÝ, J. A., MAKOVIČKA, L., ed. Informatorium školy mateřské v jazyce 21. století. Žandov: Poutníkova četba, 2020. ISBN 978-80-87606-40-7.
- KOMENSKÝ, J. A. Informatorium školy mateřské. Praha: Academia, 2007. ISBN 9788020014511.
- KOMENSKÝ, J. A. Vševýchova. Praha: SPN, 1948.
- KOŤÁTKOVÁ, S. Dítě a mateřská škola. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4435-3.
- KOTRBA, T., LACINA, L. Aktivizační metody ve výuce: příručka moderního pedagoga. 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2015. ISBN 978-80-7485-043-1.
- KOVALIK, Susan. Integrovaná tematická výuka: model. 2., opr. vyd. Kroměříž: Spirála, 1995. ISBN 80-901873-1-5.
- KOVÁŘÍČEK, V. Dokumenty k vývoji zařízení předškolní výchovy a ke vzdělávání učitelek MŠ. Olomouc: UP, 1978.
- KOŽELUHOVÁ, E., WILDOVÁ, R. Čtenářské strategie v předškolním vzdělávání. 1. vydání. Praha: UK, 2021. ISBN 978-80-7603-287-3.
- KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. Prostředí, člověk, výchova. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

- KRAUS, B. Sociální aspekty výchovy. Hradec Králové: Gaudeamus, 1999. ISBN 80-7041-84-19.
- LEBLOVÁ, E. Environmentální výchova v mateřské škole. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1149-5.
- LEDVINKOVÁ, B. Nástin vývoje opatroven, školek a mateřských škol. Praha, 1887.
- MÁCHAL, A. a kol. Úvod do environmentální výchovy a globálního rozvojového vzdělávání. 2012. ISBN 978-80-87604-01-4.
- MACHKOVÁ, E. Dramatika, hra a tvořivost. Jinočany: H & H, 2017. ISBN 978-80-7319-125-2.
- MATOUŠEK, O. Rodina jako instituce a vztahová síť. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-19-9.
- MIKLÁNKOVÁ, L. Environmentální stimuly v pohybové aktivitě dětí předškolního věku. Olomouc, 2009. ISBN 978-80-244-23331-9.
- MLČÁKOVÁ, R. Grafomotorika a počáteční psaní. Praha: Grada Publishing, 2009.
- MONATOVÁ, L. Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-86-9.
- MONTESSORI, M. Od dětství k dospívání. Vyd. 1. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-478-0.
- MONTESSORI, M. Tajuplné dětství. Vyd. 2. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-382-0.
- NÁDVORNÍKOVÁ, H. a kol. Čtete si, hrajeme si, poznáváme... Metodika čtenářské pregramotnosti [online]. České Budějovice: JU, 2019. ISBN 978-80-7394-763-7.
- NOVOTNÁ, V. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem. 2., aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2016. ISBN 978-80-7554-022-5.
- ONDRÁČKOVÁ, J. Co je Úmluva o právech dítěte. Praha: Český helsinský výbor, 2001.
- OPRAVILOVÁ, E. Předškolní pedagogika. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-9087-4.
- PÁLOVÁ, H. Praxe inkluze dítěte v mateřské škole - děti s autismem: druhá metodická příručka pro učitele. Vydání: první. Pardubice: UP, 2017. ISBN 978-80-7560-051-6.
- PASCH, M. a kol. Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-127-4.
- PELIKÁN, J. Výchova jako teoretický problém. Ostrava: Amosium servis, 1995. ISBN 80-8549-82-78.
- PETTY, G. Moderní vyučování. 6., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.
- PIAGET, J., INHELDER, B. Psychologie dítěte. Vyd. 6., V této edici 1. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0691-0.
- POHNĚTALOVÁ, Y., VÁCLAVÍK, V. Alternativní edukační koncepce v současné pedagogické praxi. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-501-1.
- POLÁCHOVÁ VAŠŤATKOVÁ, J. a kol. Autoevaluace v praxi českých škol. 1. vyd. Praha: NÚV, 2011. ISBN 978-80-86856-91-9.
- POTMĚŠIL, M. a kol. Sociální prostředí ve škole a inkluzivní vzdělávání. 1. vydání. Olomouc: UP, 2018. ISBN 978-80-244-5295-1.
- PRÁŠILOVÁ, M., ŠMELOVÁ, E. Kurikulum a jeho tvorba II. Školní vzdělávací program. Olomouc: UP, 2010.
- PROVÁZKOVÁ STOLINSKÁ, D., RAŠKOVÁ, M., ŠMELOVÁ, E. Primární a preprimární vzdělávání s akcentem na eliminaci rizik v kontextu zajištění rovných příležitostí. Olomouc: UP, 2021, ISBN 978-80-244-6099-4.
- PROVÁZKOVÁ STOLINSKÁ, D. Komunikace učitele v prostředí české primární školy. Olomouc: UP, 2021. ISBN 978-80-244-6097-0.
- PROVÁZKOVÁ STOLINSKÁ, D. Teoretický exkurz do obecné pedagogiky II. Olomouc: VUP, 2017.

- PROVÁZKOVÁ STOLINSKÁ, D. Učíme se porozumět. Olomouc: VUP, 2020. ISBN 978-80-244-5769-7.
- PRŮCHA, J. Alternativní školy a inovace ve vzdělávání. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-7178-999-4.
- PRŮCHA, J. a kol. Předškolní dítě a svět vzdělávání: přehled teorie, praxe a výzkumných poznatků. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-323-5.
- RAŠKOVÁ, M. Elementární učení o přírodě a společnosti od minulosti k současnosti. 1. vyd. Olomouc: VUP, 2006. ISBN 80-244-1381-7.
- RAŠKOVÁ, M. Nebojme se projektové metody. Informatorium 3-8. Časopis pro výchovu a vzdělávání dětí od 3 do 8 let v MŠ a ŠD. Praha: Portál, 2006, XIII, č. 4. ISSN 1210-7506.
- RAŠKOVÁ, M. Úvod do elementárního učení o přírodě a společnosti: (historie, současnost a perspektivy prvouky). 1. vyd. Olomouc: UP, 1999. ISBN 80-244-0030-8.
- RICHTER, L. Od předmětu k loutce, od loutky k divadlu. Praha: IPOSARTAMA Praha a Společenství pro pěstování divadla pro děti a mládež DOBRÉ DIVADLO DĚTEM, 1997. ISBN 80-7068-097-0.
- RÝDL, K., ŠMELOVÁ, E. Vývoj institucí pro předškolní výchovu (1869 – 2011). Olomouc: UP, 2012. ISBN 978-80-244-3033-1.
- SINGULE, F. Pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti. Praha: SPN, 1992. ISBN 80-04-26160-4.
- SKALKOVÁ, J. Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.
- SPÁČILOVÁ, H. Pedagogická diagnostika v primární škole. 1. vyd. Olomouc: UP, 2009. ISBN 978-80-244-2264-0.
- SPLAVCOVÁ, H., KROPÁČKOVÁ, J. Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ. Vydání první. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1042-9.
- Stolinská, D. Teoretický exkurz do obecné pedagogiky. Olomouc: Vydavatelství UP, 2013. ISBN 978-80-86768-72-4.
- STOPENOVÁ, A., UHLÍŘOVÁ, M. Matematická pregramotnost II. Olomouc, 2017.
- STOPENOVÁ, A., UHLÍŘOVÁ, M. Matematická pregramotnost I. Olomouc, 2017.
- STŘELEČEK, S., ed. Studie z teorie a metodiky výchovy II. Brno: MU, 2002. ISBN 80-86633-00-4.
- SUCHÁNKOVÁ, E. Hra a její využití v předškolním vzdělávání. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0698-9.
- SVOBODA, J. V. Školka čili prvopočáteční, praktické, názorné, všestranné vyučování.
- SVOBODOVÁ, E. a kol. Vzdělávání v mateřské škole, školní a třídní vzdělávací program. 2010. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-774-9.
- SVOBODOVÁ, E. a kol. Osobnost předškolního pedagoga: sebereflexe, sociální kompetence a jejich rozvíjení. Vydání první. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1243-0.
- SVOBODOVÁ, E. Obsah a formy předškolního vzdělávání. České Budějovice: JČU, 2007. ISBN 978-80-7040-940-4.
- SYSLOVÁ, Z. Autoevaluace v MŠ. Cesta ke kvalitě vzdělávání. Praha: Portál: 2012. ISBN 978-80-262-0183-0.
- ŠMELOVÁ, E., PRÁŠILOVÁ, M. a kol. Didaktika předškolního vzdělávání. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1302-4.
- ŠMELOVÁ, E. a kol. Individualizace ve výchově a vzdělávání dětí předškolního věku. 1. vydání. Olomouc: UP, 2016. ISBN 978-80-244-5115-2.
- ŠMELOVÁ, E. a kol. Společenské aspekty inkluze. 1. vydání. Olomouc: UP, 2017. ISBN 978-80-244-4911-1.
- ŠUKALOVÁ, J. Mateřská škola. Praha: SPN, 1945.

- Učitelé jako profesní skupina, jejich vzdělávání a podpůrný systém. Praha: UK, 2001. ISBN 80-7290-059-5.
- VALENTA, J. Dramatická výchova a sociálně psychologický výcvik: (srovnání systémů). 1. vyd. Praha: Institut sociálních vztahů, 1999. ISBN 80-85866-40-4.
- VALIŠOVÁ, A, KASÍKOVÁ, H., BUREŠ, M. Pedagogika pro učitele. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3357-9.
- Varianty (kol.). Reforma školství v České republice. Praha: Člověk v tísni, 2006.
- VAŠŤATKOVÁ, J. Úvod do autoevaluace školy. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1422-8.
- VAVRDOVÁ, A. An inclusive environment as a space for the education of foreign students. In Social aspects of elementary school inclusion in the context of international research. Olomouc: UP, 2017. ISBN 978-80-244-5155-8.
- VESELÁ, Z. Antičtí a renesanční myslitelé o výchově. Praha: SPN, 1978.
- VESELÁ, Z. Novověcí myslitelé o výchově. Praha: SPN, 1979.
- VESELÁ, Z. Vývoj české školy a učitelského vzdělávání. Praha, 1992, ISBN 80-210-0458-4.
- VOŠAHLÍKOVÁ, T. Ekoškolky a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-537-1.
- VYGOTSKIJ, L. S., PRŮCHA, J., ed. Psychologie myšlení a řeči. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1258-4.
- VYKOUKALOVÁ, V., WILDOVÁ, R. Čtenářská gramotnost žáků 1. stupně a možnosti jejího rozvoje. Praha: UK, 2013.
- WALTEROVÁ, E. Kurikulum. Proměny a trendy v mezinárodní perspektivě. Brno: MU, 1994. ISBN 80-210-0846-6.
- WILDOVÁ, R. Učit se žít s dětmi. DharmaGaia. 2012. ISBN 978-80-7436-029-9.
- ZELINKOVÁ, O. Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program: Nástroje pro prevenci, nápravu a integraci. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-326-0.

Legislativa, strategické dokumenty, programy

- České vzdělání a Evropa, Strategie rozvoje lidských zdrojů v České republice při vstupu do Evropské unie. Program Phare, projekt č. CZ 9405-01-03-01. Sdružení pro vzdělávací politiku. Praha, 1999. ÚIV, Vydavatelství TAURIS. ISBN 80 – 211 – 0307 – 8.
- Lisabonský proces – Vzdělávání a odborná příprava v Evropě do roku 2010. (online)
Dostupné na: www.vuppraha.cz
- Dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky, (online)
Dostupné na www.msmt.cz
- Národní zpráva o stavu předškolní výchovy, vzdělávání a péče o děti předškolního věku v ČR. 2001 (online) Dostupné na www.msmt.cz
- Memorandum o celoživotním učení. (online) Dostupné na www.uiv.cz
- Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílá kniha). Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. Praha: MŠMT ČR.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. V aktuálním znění.
- Osnovy pro mateřské školy. Praha: SPN, 1955.
- Osnovy výchovné práce pro mateřské školy. Praha: SPN, 1960.
- Program výchovné práce v jeslích a mateřských školách. Praha: SPN, 1968.
- Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy. Praha: SPN, 1977.
- Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy. Praha: SPN, 1983.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: MŠMT, 2018.
- Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008 – 2015). Praha: MŠMT, 2008.
- Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice.
<http://www.mzp.cz/>
- Úmluva o právech dítěte
- Vyhláška č. 151/2018 Sb. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 280/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky
- Vyhláška č. 27/2016 sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších změn, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon o rodině 315/2004 ve znění pozdějších předpisů.
- Vzdělávání v oblasti práv dítěte pro pedagogy a pedagogické pracovníky v mateřské škole a v přípravných třídách. 1. vyd. Boskovice: DENEK Int., 2012. 72 s. ISBN 978-80-905407-4-3.
- Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO). Praha: MŠMT, 2008.

DOKUMENTY ČŠI: [HTTPS://WWW.CSICR.CZ/CZ/](https://www.csicr.cz/cz/)